

ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK

(Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök felsőoktatási szakképzési szak)

1. Az élelmiszergazdaság társadalmi, nemzetgazdasági szerepe:

- az agrártermelés tágabb és szűkebb értelmezése, az agrobusiness,
- a mezőgazdaság és élelmiszeripar hozzájárulása a nemzetgazdaság teljesítményéhez (bruttó termelés, bruttó hazai termék),
- a lakosság élelmiszerekkel való ellátása, a kereslet-kínálat aktuális kérdései,
- a foglalkoztatáspolitikai és az agrártermelés,
- élelmiszergazdaságunk jelentősége és jellemzői a magyar külkereskedelemben.

2. Az Európai Unió agrárpolitikájának főbb jellemzői és hatása a magyar agrárgazdaságra:

- az integráció fogalmának értelmezése,
- a Római szerződésben foglalt Közös Agrárpolitika (CAP) céljai, elvei és eszközei
- a CAP reformjai és a jövőbeni kilátások,
- a magyar mezőgazdaság illeszkedése a CAP-hoz, a csatlakozás óta eltelt idő tapasztalatai.

3. A vállalat fogalma, szerkezete és környezeti kapcsolatai, a mezőgazdasági vállalat sajátosságai

- a vállalat, mint gazdasági rendszer fogalma, a gazdasági rendszer főbb sajátosságai,
- a vállalat és érintettjei, az egyes érintettek főbb jellemzése
- vállalati jövedelem forrásai és felhasználása, a jövedelemmaximalizálás differenciált értelmezése,
- a vállalatok belső struktúrája, a termelési szerkezet és a termelési szervezet fogalma, mutatói,
- a vállalat és környezetének kapcsolatai,
- a mezőgazdasági vállalatok sajátosságai.

4. A különböző vállalkozási formák sajátosságai, alapításuk és működtetésük, megválasztásuk szempontjai:

- a mezőgazdaság vállalati struktúrájának átalakulása,
- az egyéni vállalkozás lényege, a családi gazdaságok sajátosságai,
- az egyes gazdasági társaságok jogi státusa, alapítása, induló vagyona, tagi felelőssége, képviselő és ellenőrzés, részesedés,
- a szövetkezés előnyei, a szövetkezetek létrehozása, megszüntetése és átalakítása,
- vagyoni és érdekviszonyok a szövetkezetekben.

5. Munkaerő- és bérgazdálkodás a mezőgazdasági vállalatokban:

- a humán erőforrás szerepe a vállalati gazdálkodásban,
- a mezőgazdasági munka sajátosságai,
- a vállalati munkaerő-kapacitás és szükséglet felmérése (munkaerómérleg), az időnyerszerűség csökkentése,
- a munkadíjazási rendszer kialakításának alapelvei, munkadíjazási formák.
- a munka termelékenysége, mutatói, tényezői,
- a mezőgazdaság szerepe a vidéki munkanélküliség kezelésében,
- a humán erőforrás-gazdálkodás funkciói (kiválasztás, fenntartás, fejlesztés, elbocsátás, munkaügyi kapcsolatok).

6. A termőföld, mint a mezőgazdaság alapvető termelési eszköze:

- a területi termelékenység fogalma, tartalma,
- a birtokstruktúra átalakulásának aktuális kérdései, a földtulajdon és a földhasználat,
- föld gazdasági sajátosságai, a racionális földhasználat,
- a meliorációk ökonómiai jelentősége,
- a termőföld gazdasági értékelésének célja, módszerei,
- a földpiac szerepe, hazai jellemzői, a föld ára,
- a földvásárlás és a földbérlés vállalati megítélése,

7. A befektetett tárgyi eszközök szerepe a vállalatok gazdálkodásában:

- a tárgyi eszközök fogalma, csoportosítása, helye a vállalatok eszközállományában,
- az eszközhatékonyság és az eszközigényesség jelentősége, mutatói,
- az értékcsökkenési leírás szerepe, elszámolása,
- a kihasználás mértéke és hatása a költségek alakulására,
- a beruházások csoportosítása, költségeik és finanszírozásuk,
- az időtényező szerepe, az időpreferencia elvei,
- a beruházási alternatívák hatékonyságának statikus és dinamikus mutatói.

8. A forgóeszközök, az anyag- és készletgazdálkodás:

- a forgóeszközök fogalma, nyilvántartása, csoportosítása különböző szempontok (megjelenési forma, termelési folyamatban elfoglalt helyük, a lekötés időszakossága stb.) szerint,
- megtérülésének folyamata, a megtérülést befolyásoló tényezők,
- hatékonysága, a hatékonyság mutatószámai, a hatékonyságot befolyásoló tényezők, a nyílt és zárt ciklusú termelési folyamatok jellemzése és szerepe,
- a logisztikai rendszer struktúrája és feladata,
- a készletek csoportosítása és nyilvántartása,
- a saját termelésű és a vásárolt készletekkel való gazdálkodás,
- a készletállomány tervezése, elemzése, készletezési rendszerek.

9. A vállalatok finanszírozási rendszerének kialakítása, a befektetések és a folyamatos működés finanszírozása

- a pénzgazdálkodás fogalma, célja, területei,
- a finanszírozás fogalma, elméleti összefüggései, az időbeliség elve értelmezése (az eszközök termelésben való lekötési ideje és a források lejáratára közötti összhang)
- a nettó forgótőke és az időbeliség elve érvényesítésének összefüggései, a nettó forgótőke és a forgótőke arányát kifejező mutató értelmezése,
- finanszírozási stratégia fogalma, a finanszírozási stratégiák értelmezése és jellemzése
- a befektetések finanszírozása, és forrásai,
- a folyamatos működés finanszírozása és forrásai,
- a külső források (hitelszükséglet) és gazdasági terheik számszerűsítése,
- a hitelek, mint pénzáramok jellemzése, hiteltörlesztések típusai

10. A termelési szerkezet és az üzemi méretek kialakítása:

- vállalatok ágazatainak fogalma, csoportosítása, egymás közötti kapcsolataik,
- a koncentráció és a specializáció, az optimális üzemi méretet meghatározó tényezők,
- a vállalatok közötti kooperáció és integráció szerepe, fejlesztésének aktuális feladatai.

11. A növénytermelési ágazatok ökonómiai-szervezési kérdései:

- nemzetgazdasági szerepük, a gabona-, az iparinövény-termelés és a kertészeti ágazatok ökonómiai megítélése,
- a növénytermelés munkaerő- és eszközszükségletének, ráfordítás és hozamviszonyainak sajátosságai,
- az ágazatok megválasztásának és méretezésének szempontjai,
- a trágyázás, a növényvédelem és az öntözés alapelvei,
- a betakarítás és a termékfeldolgozás szervezése,
- az ültetvénykultúrák és az erdőgazdálkodás szervezésének sajátosságai.

12. Az állattartási ágazatok ökonómiai-szervezési kérdései:

- nemzetgazdasági szerepük, a szarvasmarha-, a sertés-, a baromfi- és a juhtartás ökonómiai megítélése,
- az állattartás munkaerő- és eszközszükségletének sajátosságai,
- az ágazatok megválasztásának és méretezésének szempontjai,
- az állatállomány változásának és takarmány-szükségletének tervezése,
- a takarmányok csoportosítása és gazdasági értékelése,

13. A gépesítés, mint az agrártermelést megalapozó műszaki fejlesztés ökonómiai kérdései:

- a gépesítés gazdasági jelentősége,
- a gépek teljesítményének mérése, költségeik szerkezete és elszámolása,
- a gépállomány nagyságának és összetételének meghatározása,
- a szállítások racionalizálása,
- gépkörök, gépszövetkezetek szervezése.

14. A projekt és projekt ciklus fogalma, a projektek csoportosítása, a projekt strukturálása szerepe a vidékfejlesztésben:

- projekt és projekt ciklus fogalma,
- a ciklus szakaszai,
- az egyes szakaszok értelmezése (a szakaszok tartalma) a különböző szinteken,
- a kapcsolódó alapelvek értelmezése, érvényesítésük.
- projektek generálása, az alkalmazható módszerek (SWOT, problémafa, célfa).

15. A területfejlesztés intézményi, jogi háttere és kerete Magyarországon, a kapcsolódó stratégiák és tervezés az egyes szinteken:

- jogi háttér 1996. évi XXI. törvény hatályos változata
- intézmények, érintettek, funkciók és hatáskörök,
- tervezési szintek bemutatása különös tekintettel a megye kompetenciáira

16. Az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának főbb elemei, érvényesülésük Magyarországon:

- a vidékfejlesztés, mint a CAP második pillére,
- a kapcsolódó fogalmak, rendszerek (EMVA, EMGA, LEADER,...)
- a multifunkcionális mezőgazdaság tartalma,
- a vidékfejlesztés és a gazdaság kapcsolata,
- a vidékfejlesztés hazai helyzete, feladatai és intézményrendszere,
- a vidékfejlesztés komplex értelmezése, a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységek vonatkozásában,

17. Az EU NUTS rendszere, hazai sajátosságai, a regionális jövedelmek alakulása

- az EU NUTS rendszerének fogalma, szintjei
- Magyarország NUTS-szintű területi egységei
- A regionális jövedelem kapcsolata a foglalkoztatással, termelékenységgel és a régiók egyéb adottságaival
- A hazai NUTS2 szintű régiók jövedelmi helyzete, problémái
- Az EU regionális politikájának kapcsolata a régiók jövedelmi helyzetével